

Sovětský svaz odpálil v roce 1954 atomovou bombu v blízkosti 45 tisíc vlastních vojáků

Foto: Nevada Site Office/ Wikimedia commons/ Public domain

Dnes již víme, že kromě ničivé exploze spočívá síla atomové bomby v tom, že oblast zamoří radioaktivním spadem. V Sovětském svazu si však pohrávali s myšlenkou, že by pomocí této zbraně bylo možné prolamovat obranné linie nepřítele.

Na začátku 50. let panovala pouze malá představa o skutečné síle atomové bomby. Všichni věděli, že dvě japonská města byla téměř vymazána ze zemského povrchu, ale nebyl plně znám rozsah katastrofy. Ani vedení sovětské Rudé armády plně nechápalo zničující dopad této zbraně. Vnímali ji pouze jako bombu s ohromným výbuchem. Předpokládali, že hlavní silou je exploze a tlaková vlna, a radiační záření považovali za méně podstatné.

První tuto zbraň vyvinuli Američané a také ji jako jediní v roce 1945 použili v rámci vojenské operace proti Japonsku. Sovětský svaz sice na zbraně také pracoval, ale první úspěšný test se mu podařil až v roce 1949. Díky špionáži se jednalo o stejný typ bomby jako americký Fat Man, který zasáhl město Nagasaki.

Moment, kdy i Sovětský svaz získal atomové zbraně, byl začátkem éry studené války, kdy na sebe obě mocnosti neustále mířily atomovými zbraněmi. I když od roku 1945 už nikdy nebyly použity, obě zneprátelené strany s nimi kalkulovaly ve svých vojenských plánech pro případ, že by došlo k válce.

Jelikož si generálové v Rudé armádě neuvědomovali rizika jaderného zamoření, jejich vize války byla obzvláště v polovině 50. let 20. století jednoduchá. Zkrátka zasypou nepřátelské hranice atomovými bombami a jejich jednotky následně přejdou toto území, přičemž státům v západní Evropě nezbydou žádné obranné prvky a válka bude rychle vyhrána.

Takovou možnost prolomení nepřátelské obrany si chtěli Sověti nejdříve vyzkoušet. Celé operaci velel osobně maršál Georgij Žukov. Test proběhl 14. září 1954 u obce Tockoje blízko Uralu. Vše bylo připraveno tak, aby se podmínky v co nejvyšší míře podobaly těm, jaké by panovaly v případě opravdové války.

Jaderná exploze na vlastní kůži

Od místa, nad kterým měla bomba explodovat, byla v různých vzdálenostech rozmístěna vojenská technika, postaveny obranné stavby a rozmístěna živá zvířata, aby došlo k ověření, jaký efekt na živé tvory bude takový experiment mít. Ke všemu bylo do oblasti vysláno 45 tisíc vojáků, kteří dostali za úkol vykopat zákopy v různých vzdálenostech a vyčkat na další rozkazy.

Dříve než další rozkazy se dostavil záblesk a exploze. V blízkosti vykopaných zákopů ve výšce 350 metrů došlo k detonaci jaderné bomby, která byla 2,5krát silnější než bomba svržená na Hirošimu. Přeživší vojáci následně seismický a akustický projev popisovali jako něco, co nikdy předtím nezažili a nedokázali si představit.

Následně přišly rozkazy. Vojáci měli za úkol obléct si pláštěnky a nasadit plynové masky. Poté museli opustit zákopy a pomocí bojových vozidel projít oblastí výbuchu. Jejich vybavení však nebylo do takto zamořeného prostředí vůbec vhodné. K tomu všemu vojáci ani plně neznali rizika, která byla s explozí spojena, a neohroženě plnili rozkazy.

Když opustili své zákopy, spatřili zkázu doslova apokalyptických rozměrů. Nejenže les na místě exploze byl zcela pryč, ale všude se povalovaly kusy vojenské techniky. Některé tanky byly převrácené nebo částečně roztavené v závislosti na tom, v jaké vzdálenosti se nacházely.

Obzvláště krutý byl údajně pohled na hospodářská zvířata, která explozi přežila. Ta se totiž, oslepená, svíjela v bolestech kvůli rozsáhlým popáleninám. Nikdo z vojáků nemohl pochybovat, že zbraň, kterou jejich země testuje, je neuvěřitelně ničivá a nedá se srovnávat s čímkoliv, co viděli za 2. světové války v bojích s Němci.

Bezprostřední výsledek cvičení byl v očích generálů úspěšný. Vojáci byli schopni překonat zničené území a mohli by dále rozvíjet bojové operace v týlu nepřítele. Nikdo si však neuvědomoval, že kvůli radioaktivnímu spadu se u všech zúčastněných brzy začnou projevovat nemoci z ozáření.

Slib mlčenlivosti

Na konci tohoto testu museli všichni zúčastnění vojáci přísahat, že nikde o tomto cvičení nebudou mluvit. Někteří umírali ihned po cvičení. Nemoc z ozáření se u nich začala projevovat zvracením a krvavými průjmy. Následovaly poruchy srdeční činnosti a smrt v důsledku selhání oběhového systému.

Takto bezprostředně zasažení byli však pouze ti nejbližší výbuchu, kteří vyrazili plnit úkoly jako první. Ostatní se sice vrátili domů, ale s odstupem několika měsíců, někdy i let, se u nich také začalo projevovat ozáření. Vojáci trpěli různými druhy rakovin a také chátrali, což se projevovalo vypadáváním vlasů nebo zubů.

Většina z nich také nemohla mít potomky, a když už se jim dítě zplodit podařilo, tak mělo většinou vývojové vady. Někteří vojáci trpěli chudokrevností nebo nemocemi srdce, což rovněž vedlo k předčasným úmrtím. Téměř všichni také měli problémy s imunitním systémem.

Kvůli utajení a tomu, že vojáci nemohli ani svým lékařům říci, jak ke komplikacím přišli, neexistuje přesná statistika. Předpokládá se však, že až 40 z 45 tisíc vojáků zemřelo předčasně. Hrůzný rozsah experimentu si nejspíše uvědomilo i velení Rudé armády, protože podobný test se již nikdy neopakoval.

Zdroje: